

mel i sucre

nº 35

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU

/ Notícies locals, del que succeeix al poble fins a l'hora de tancar el número per l'O.C.B.

- Resultats electorals pel consistori de Sant Joan i vots que emeten els santjoaners pel parlament de balears.

- 53 batles, relació dels municipis de Mallorca indicant el partit polític del nou batle.

- Retalls, fragment d'un article de Jaume Coll Conesa, titulat "L'arquitectura popular mallorquina, síntesi d'una ignorància sobre el nostre patrimoni ", aparegut a la revista lluc nº 708.

- Homo Sapiens Políticus, visió antropomòrfica conjunta dels homes guerrers en simbiosi amb els homes de conducta política, per Joan Morey

- A l'autor dels meus dies, poema de Bàrbara Mates Sastre homenatge a la paternitat.

- Receptes de cuina (3) : Sopes de crancs, croquetes de conill, braç de gitano.

- Hi havia una vegada Única ... conte de visió futurista, per Josep Roig Bauçà.

MEL I SUCRE, num 35 Maig
1.983. Butlletí informatiu de
l'Obra Cultural Balear a Sant
Joan.

Local Social - C/ Nou - 6

Portada - Oliba

Tothom que vulgui col·laborar
que faci de veure algú de l'e-
quip de treball.

Tirada actual - 100 exemplars

Depòsit legal - 49- 1.983

Imprimeix- Fot. Bohigas

Preu Venda - 100 pts.

NOTICIES LOCALS

-- Divendres dia 6 de Maig tingué lloc la presentació de la candidatura del P.S.M. a les eleccions municipals de Sant Joan. Se mostrà un audiovisual on se veien els problemes més greus del municipi segons la gent d'aquesta candidatura i la manera de enfocar-los per resoldre'ls.

-- Dissabte 7 de Maig, jornada de reflexió.

-- Diumenge 8 de Maig, eleccions municipals i autonòmiques amb els següents resultats:

ELECCIONS MUNICIPALS

	DISTRICTE- 1	DISTRICTE- 2	TOTAL	%
Nº ELECTORS	769	785	1.554	
Nº VOTANTS	576	616	1.192	76,51
VOTS NULS	3	2	5	
VOTS BLANCS	5	1	6	
VOTS VALIDS	568	616	1.181	
CANDIDATURES				
U M	236	314	550	46,57
A P	147	130	277	23,45
PSOE	119	108	227	19,22
P S M	66	61	127	10,75

Llei d'Hond aplicada als resultats municipals de Sant Joan

U M	(550)	(225)	(182,33)	(137,5)	(110)	91,66	
A P	(277)	(138,5)	(92,33)	69,25			
PSOE	(227)	(113,5)	75,66				
P S M	(127)	63,5					

En vistes a aquests resultats el proper consistori estarà format pels següents regidors:

- Joan Barceló Mates (UM) probablement el batle
- Joan Barceló Mesquida (UM)
- Carles Costa Salom (UM)
- Guillem Gaià Gaià (UM)
- Joan Mates Gaià (UM)
- Francisco Bover Gelabert (AP)
- Gabriel Mora Mas (AP)
- Arnau Gaià Mayol (AP)
- Gabriel Company Bauçà (independent- PSOE)
- Gabriel Mates Mas (independent -PSOE)
- Joan Sastre Joan (PSM)

ELECCIONS AUTONOMIQUES

	DISTRICTE- 1	DISTRICTE- 2	TOTAL	%
Nº ELECTORS	769	785	1.554	
Nº VOTANTS	576	616	1.192	76,51
VOTS NULS	-	-	-	
VOTS BLANCS	2	2	4	
VOTS VALIDS	574	614	1.188	
CANDIDATURES				
AP -PDP - UL	156	139	295	24,83
PCIB	3	0	3	0,25
U M	215	284	499	42,00
PSOE	102	109	211	17,76
PCOE	0	1	1	0,08
PSM- PSI	76	73	149	12,54
CDS	22	8	30	2,52

-- Dilluns dia 23 de Maig se constituí el nou ajuntament de Sant Joan. Després de les eleccions per batle: 5 vots Joan Barceló, 2 vots Gabriel Company, 4 vots en blanc, el batle de Sant Joan pel propers 4 anys torna esser Joan Barceló Mates del partit U.M. La comissió permanent del nou Consistori estarà formada per: Joan Barceló Mates (batle)

Joan Barceló Mesquida, Carles Costa Salom, Francisco Bover Gelabert i Gabriel Company Bauçà.

I ja les tenim asseguts
a la taula de la sala
amb la senalla i la pala,
enganyats i ben fotuts.

-- El diumenge dia 8 de Maig es celebraren a l'esglèsia parroquial de Sant Joan les primeres comunions d'uns al·lots de la nostra localitat. Els altres pareix que volen combregar pel seu compte i altres dies.

-- Durant aquest mes de Maig una brigada de treballadors contractats pel Consell de Mallorca han netejat una sèrie de voreres de carrers de dins el poble.

-- Continúa la sequetat pluviomètrica. Durant el mes de Maig només ha plogut un pic, el diumenge dia 22; se contabilitzaren 20 mm.

-- La guàrdia civil rural destinada a Sant Joan se passeja amb motos especials tot terreny. Esperam que amb aquesta innovació puguin complir millor la seva feina.

--Una sèrie de milions de pessetes han estat concedides pel Consell a l'ajuntament de Sant Joan per acabar la xarxa d'alcantarillat del poble.

-- Diumenge dia 29 de Maig la Penya Motorista de Sant Joan té programada la festa de Sant Cristòfol. Entre els actes a realitzar cal destacar una gimkama, torrada de porquim, desfilada de carrosses, missa en honor al sant.

-- La portada del Mel i Sucre d'aquest mes no ha pogut esser en color per certs problemes de saturació de feina hotelera a uns determinats indrets de la costa turística mallorquina.

Ja ho veurem el mes qui ve
on se colgarà En Gelat
guanyarem l'eternitat
si escriure mos convé.

Relació dels 53 municipis de Mallorca que el passat 23 de Maig investiren batle com a conseqüència de les passades eleccions municipals. L'únic que se fa figurar darrera el nom del municipi és el partit polític al que pertany el nou batle.

1 - ALARO -	PSOE	27 - LLUBI -	U M
2 - ALCUDIA -	CDS	28 - MANACOR -	A P
3 - ALGAIDA -	A P	29 - MANCOR -	U M
4 - ANDRATX -	Independent	30 - M ^a SALUT -	A P
5 - ARIANY -	Independent	31 - MARRATXI -	U M
6 - ARTA -	Independent	32 - MONTUIRI -	A P
7 - BANYALBUFAR -	U M	33 - Muro -	A P
8 - BINISSALEM -	A P	34 - PALMA -	PSOE
9 - BUGER -	U M	35 - PETRA-	Independent
10- BUNYOLA -	U M	36 - SA POBLA -	Independ.
11- CALVIA -	PSOE	37 - POLLENÇA -	U M
12- CAMPANET -	A P	38 - PORRERES-	Independent
13 -CAMPOS -	Independent	39 - PUIGPUNYENT-	Independ.
14 -CAPDEPERA -	U M	40 - SANT JOAN -	U M
15- CONSELL -	A P	41 - SANT LLORENÇ -	U M
16 -COSTITX -	U M	42 - SANTA EUGENIA-	U M
17 -DEIA -	U M	43 - SANTA MARGALIDA-	U M
18 -ESCORCA -	U M	44 - SANTA MARIA -	A P
19 -ESPORLES /	PSOE	45 - SANTANYI -	A P
20 -ESTELLENCS -	A P	46 - SENCELLES-	Independent
21- FELANITX -	Independent	47 - SELVA -	U M
22- FORNALUTX -	A P	48 - SES SALINES -	U M
23- INCA -	U M	49 - SINEU -	Independent
24 -LLORET -	A P	50 - SOLLER -	U M
25 -LLOSETA -	PSOE	51 - SON SERVERA-	A.P
26- LLUCMAJOR -	A P	52 - VALLDEMOSSA-	Independ.
		53- VILAFRANCA -	A p

A P -	16	municipis -	30,19 %
U M -	19	" -	35,85 %
Indep-	12	" -	22,64 %
CDS -	1	" -	1,92 %
PSOE -	5	" -	9,43 %

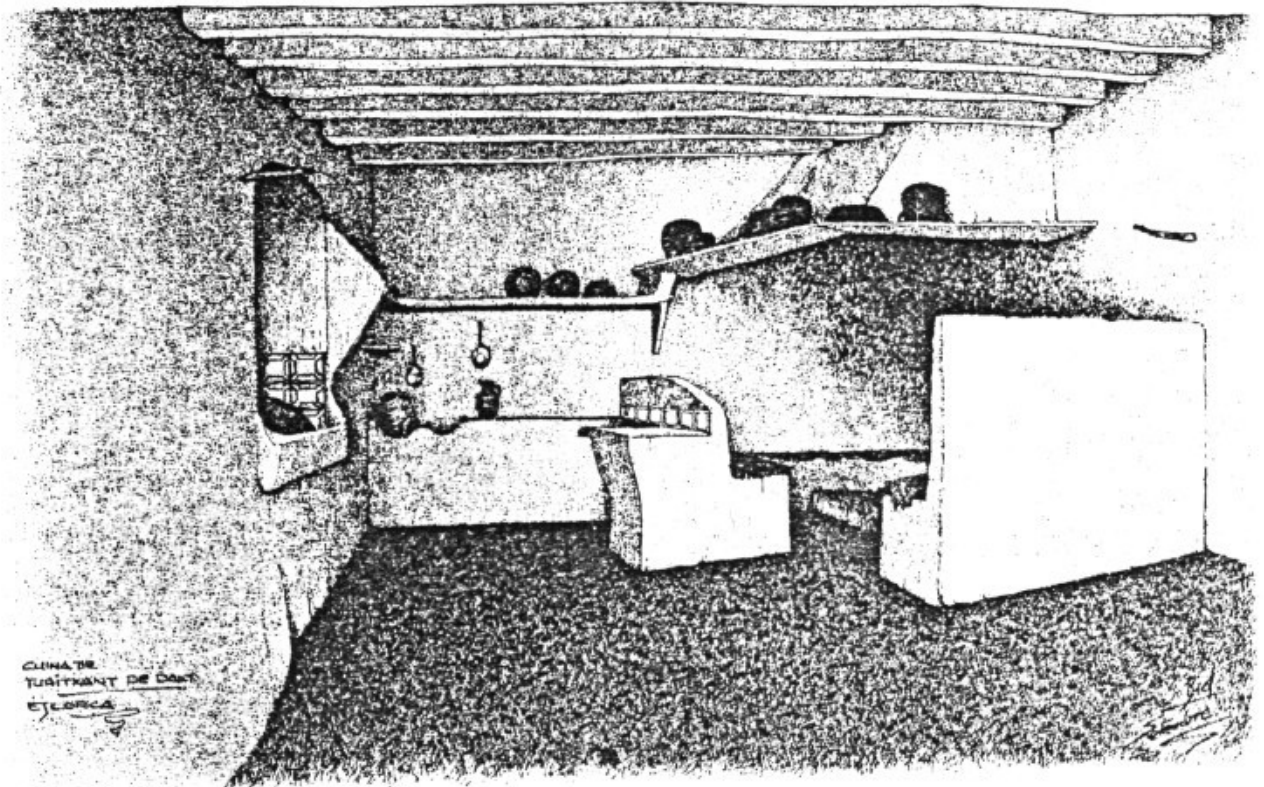

== R E T A L L S ==

(Fragment d'un article de JAUME COLL CONESA, titulat L'ARQUITECTURA POPULAR MALLORQUINA; SÍNTESE D'UNA IGNORÀNCIA SOBRE EL NOSTRE PATRIMONI. Simplement apareixen les idees generals, degut a l'extensió de l'original. Si qualcú ho vol veure ampliat, ha sortit a la Revista LLUC, Març-Abril 83, nº 708.)

"El coneixement del fet cultural no es pot donar mai amb lletres, ni amb paraules, ni amb dibuixos, ni amb fotografies, ni, molt menys, amb nombres, sinó amb vida pròpia" (García Inyesta i Oliver Sunyer)

"Molta raó contenen aquestes paraules. D'aquí la dificultat i al mateix temps el contrasentit de la tasca de l'etnòleg, tractant de recollir i de reviscolar els elements agonitzants d'una cultura sobre la qual xarrupen les nostres arrels, tal volta usant uns mitjans estranys com són l'enllaunat de paraules dins una cinta de ferro-crom o la reproducció amb sals de plata d'imatges d'objectes que un temps participaren de vida pròpia. Malgrat tot, el document és el document i cal, si no es pot salvar la vida d'un món que ja no és el nostre, almenys repligar tot allò que ens aproximi a la seva realitat.(...)

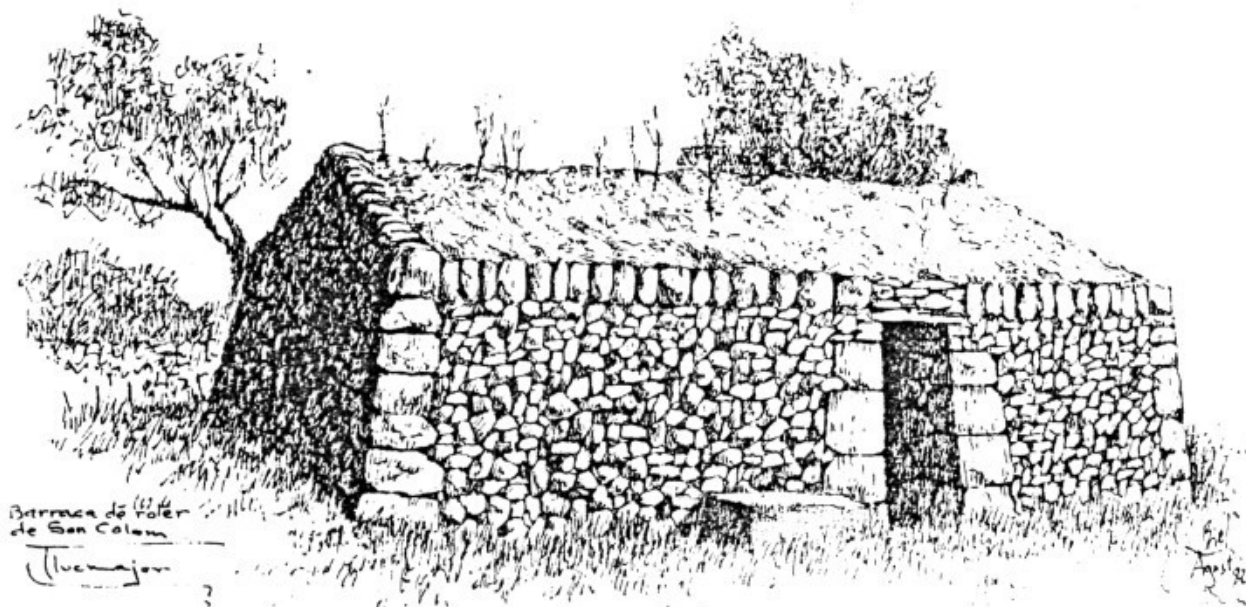
(...) Per què començar així aquest article?

Tal volta perquè ja és hora de fer passes endarrera i de tornar a les nostres arrels dins l'arquitectura popular, tant si ho feim per conèixer-la com si és per aprofitar les solucions que ens porti i siguin vàlides a l'hora d'ara.

Tenc la impressió que les circumstàncies de la societat mallorquina al segle XX, sobretot en aquests darrers anys, l'han conduïda pel camí d'una "arquitectura falsa". no autòctona i que la ruptura violenta amb les formes tradicionals no han enriquit l'experiència arquitectònica del món en què vivim, car al contrari, han creat una arquitectura subdesenvolupada, gens brillant, anodina i sense caràcter (amb algunes excepcions és clar), tal volta per les excessives pressions socials. Fins i tot els intents dels arquitectes regionalistes són pobres i es centren bàsicament en la reconversió-recuperació de dubtoses invariables estilístiques de la "arquitectura tradicional", entesa en un sentit prou restringit.

S'ha oblidat el caràcter íntim, l'essència, la idea latent de la pròpia realitat de l'arquitectura popular de sempre, mai exposada a cap manifest o programa teòric, car cada obra és en si un document ideològic i cultural.(...)

(...)Una de les tendències que més han commoût l'arquitectu-

ra del segle XX es "l'arquitectura orgànica". Comparant els pressuposts d'aquesta teoria amb els que se sol dir que posseeix l'arquitectura popular, els resultats són els següents:

- Possibilitats de creixement per suma asimètrica.
- Relació entre lloc i client.

- Ús de materials locals.
- Individualitat de l'obra creada.
- Arquitectura vivent.
- Imbuïció del treball dins la integritat del ser.

Doncs així resulta que l'arquitectura popular del passat és la que presenta major adaptació basada en una millor simbiosi home-arquitectura i arquitectura-medi humanitzat. Les seves deficiències a l'hora d'ara són simplement les que li ha negat una evolució que no s'ha donat dins el segle XX. I aquesta evolució tal volta passa per la utilització d'energies alternatives i nous materials però molt mediatitzats per estudis de textura i integració sobre construccions populars del passat.

Per això cal començar una tasca d'estudis en profunditat del fet arquitectònic. Cal tenir a l'abast totes les solucions i tota l'experiència inèdita dels habitatges d'aquesta passada cultura nostra per recuperar, com deia abans, el recuperable i tornar-nos arrelar, aquesta vegada més dignament i sota una evolució coherent que lligui el passat amb el futur amb força personalitat.(...)

(...)Un dels problemes greus que hem d'afrontar és el de la conservació d'aquest patrimoni comú com espai viu, per reivindicar, per mantenir i per aprendre d'ells tota una saviesa que es troba, a l'hora d'ara, com dins un llibre que ningú mai ha fullejat.

Actualment assistim a un procés de recuperació d'aquests espais com estatges secundares. Moltes d'aquestes adaptacions són lloables però altres, veritables atemptats.

Manquen, crec, uns estudis seriosos que servesquin per conèixer més d'aprop aquesta herència cultural i per adaptar-la millor, sense estridències, al món d'avui. Manca també organitzar una sèrie de mecanismes legals per part dels minicipis o dels organismes de govern que faciliti als propietaris la conservació d'aquestes construccions amb un cert caràcter, i també la dels nuclis urbans d'alguns pobles que resten sense protecció.

Queda el desig de, en el futur, poder aconseguir una arquitectura més sana, menys oprimida per les pressions especulatives i més lligada a l'entorn, al medi i a la nostra pròpia cultura basada en l'estudi d'aquest bagatge cultural arquitectònic que desconeixem i en les aportacions, encara utòpiques, de les solucions d'ara per al futur.

homo sapiens politicus

joan morey company

L'home de comportament polític és una subespècie mutant de l'homo sapiens vulgaris. Se donà a conèixer ja a les cultures precristianes esteses arreu del món mediterrani. Aquest tipus d'home convisqué amigablement amb l'home guerrer i se'n aprofità d'ell: se pot dir que formen una espècie de simbiosi quasi perfecta. I d'aquesta manera s'ha perpetuat fins els nostres dies.

L'homo sapiens politicus (mutació actual) ha aconseguit un elevat grau de sofisticació en la conducta. Els especímens s'agrupen en bàndols, anomenats partits polítics, estructurats de manera jeràrquica de poder. El cap- devanter (líder) sol esser el que reuneix les condicions idònies per ocupar tal lloc, entre les que cal destacar: bona presència física, residir a un nucli important de població, condicions innates per rallar ininterrompidament sobre qualsevol teme de suposat interès públic durant hores, domini de la tècnica gestual de dominació de masses,.....

Aquests sers mutants, que viuen dins grups que s'autoanomenen democràtics, se donen més a conèixer en temps de campanya electoral. Són aquests, els períodes de temps brevis a les eleccions, en les que se tria a les persones que ocuparan uns càrrecs públics durant uns anys determinats. Alashores tot el muntatge se posa en marxa. La gent comença a destriar- se i a posar- se darrera els que creu els seu líders. Se formen subgrups dins el poble i a les ciutats. S'organitzen i preparen els

combats (anomenats mítings) per tal de demostrar que el grup propi és el millor, el més honorat, el més convenient pel poble, el que més sap estimar, el més llest, el que farà més feina pel futur, ... i els altres, són els dolents, els "rojos", els "fatxes",...

Els qui estan més envant d'aqueixa massa informe, conèixen les tècniques gestuals i de dialèctica per dominar a la guarda de súbdits que els segueixen incondicionalment: empenen sobretot el poder de convicció de la paraula oral i gestual com a xispa màgica que encén el foc de la discòrdia.

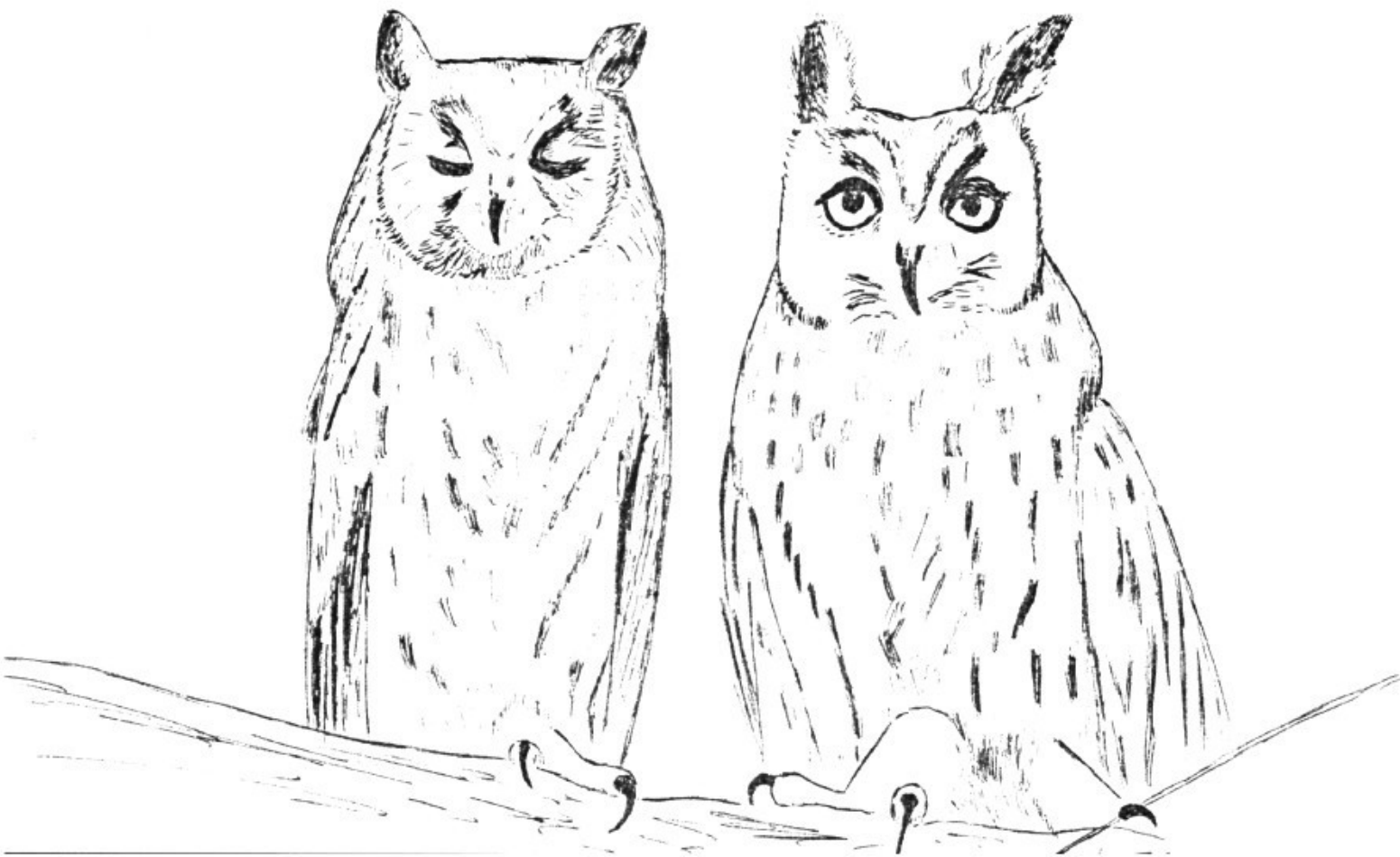
Lo que més mou a la gent, a la massa, a la majoria, són els enfrontaments públics (verbals en aquest cas) i personals o de grups contra grups, en els que hi surt un guanyador i un perdedor. Aleshores se produeix immediatament un bipartidisme: els qui estan a favor d'uns i els qui estan a favor dels altres. Els mítings polítics serveixen per produir aquest calentament de cervells i provocar la determinació de la gent cap a una part a l'altra. No són més que reminiscències atàviques dels cruentos enfrontaments de les primitives hordes salvatges, perpetuades a través dels segles pels combats de guerra i arribades fins als

nostres dies de les formes més diverses i estranyes.

Dins la massa sempre hi trobam unes minories que no se deixen dominar ni influir per aquests tipus de rituals secrets, però tampoc, de moment, estan en condicions de captar l'aprovació de l'opinió pública general, ja que per fer- ho haurien d'actuar de la mateixa manera que per principis hi estan en contra. I vet aquí uns dels dilemes de la societat actual.

Als homes polítics, l'únic que els interessa en veritat és captar el màxim número de vots a les eleccions. Ja que per tenir bon comandar se cerca la majoria. Sabem que hi ha una tendència natural de l'home cap a les majories. Les minories estorben, fan nosa. Inclús les pròpies lleis electorals (creades pels estats democràtics) afavoreixen els partits majoritaris en perjudici dels més petits que així queden marginats i en segon terme.

A una monarquia tradicional, el rei governa amb els seus consellers i ministres, i ningú més fa política, en no esser en els dies nefasts, quan els facciosos destrossen la nació. El règim democràtic, sorgit de les revolucions, és el de les faccions que prenen el poder en nom dels partits i amb la pretensió de representar la voluntat popular; i tots els homes, vulguin o no, ho sàpiguin o no, se troben fermats i obligats a fer política. Ja que se'n fa quan se vota i quan no se vota; quan s'actua i quan se consent que els altres facin i desfacin, quan hi veim i quan estein aclucats.

A L'AUTOR DELS MEUS DIES

L'hivern no havia arribat
la tardor ja mig passada
i sola em vàreu deixar
enfosquint- me la jornada.

Amb llum clara del matí
partíreu cap a n'el pare
sient vos ma conseller
i el meu goig d'abans i d'ara

I entre la pols i petjades
que vos donàvem vostros fills
ens llevaven dels perills
ferm com torrent d'aigües clares

Per a mi foreu la font
d'on m'ha vingut ma bonesa
fa de dolçor i tendresa
passant el riu foreu pont.

Jo estimava sense mida
vostra veu tan anyorada
dolça vellesa endurida
per el sofriment cruiada

I vull fer- vos homenatge
dins la llum clara del temps
ens repartíreu els bens
i ens deixareu vostre estatge.

Mon pare a la poesia
admirava amb gran amor
sos ulls li espietjaven
sols en pensar amb la cançó.

Mes jo ara amb tot el cor
vos dedic el meu poema
i amb llàgrimes en els ulls
tinc somnis de dolça pena

Jo, ta filla amb cor desig
que escolteu a dins el vent
mon poema més ardent
que ve a vos sens fer trepig.

L'amor els records aviva
i amb amor vos tenc present
tot d'amor ma pensament
sols l'amor me reanima.

B.M.S.

RECEPTES DE CUINA (3)

SOPEES DE CRANCS

Se couen aquests amb aigua i sal, després se treuen llevants- los ses mordales i cames, i es bessons se piquen dins un poc de saïm dins un murter, s'hi tira un poc de brou i se cola amb un torca-boques. Se torren llesques de pa, s'hi tira sa substància des crancs i s'hi afegeix brou perquè cogui una estona.

Si se vol, en lloc de pa torrat se pot posar fideus, macarrons o altres pastes.

CROQUETES DE CONILL

Picada sa carn amb xulla, sal, pebre bo i un poc de farina, se fan pilots un poc més grosos que un ou de colom; s'ensalguen de pa rallat, se passen per dins ou batut, se tornen ensalgar de pa, se fregeixen i a la taula.

BRAC DE GITANO

Una lliura de pólvores de midó, una altra lliura de sucre molt i una dotzena d'ous. Es blancs des ous s'han d'haver batuts abans, fins que facin sabonera molt forta.

Se posa damunt una llauna i se cou a forn fluix. Se pot omplir de confitura o crema.

HI HAVIA UNA VEGADA UNA ILLA... (1ª part)

Fa temps, molt de temps, enmig de la mar gran emergia de les aigües una illa per a la qual la naturalesa no havia escatimat dies a l'hora d'esculpir-la perquè així fos la més bella. No hi mancaven ni la serra alta i gegantina, ni la plana suau i extensa, ni els penya-segats braus i granats que anaven aguantant les sobatudes de la mar sense descans, ni les cales tranquiles i fràgils besades constantment per l'anada i venguda de l'aigua. Torrents tallats dins la roca viva a la serra i fent la serp en el pla canalitzaven l'aigua que la terra no engolia fins a la mar gran. Immensos boscs cobrien de cap a cap l'illa que, vista a l'altura dels ulls del voltor i de l'àguila peixetera, pareixia una catifa verda i extensa suaument onada, que se submergia quasi bé en totes les direccions dins l'aigua blava; sols unes moles de roca acabades en punta travessaven aquest mantell enorme i verd que, esqueixat a diversos indrets, estava dipositat, a l'ull de l'au, sobre la terra i roques que la mar no arribà a cobrir. A mesura que s'anava davallant nombroses sensacions es feien cada cop perceptibles amb més intensitat als sentits: les tonalitats d'aquell verd eren quasi infinites i canvia- bles en el temps, un mosaic de nombroses peces diferents i inestables. La potent alzina a la plana i els majestuosos roure i teix a la serra gegantina formaven el cos d'aquest mantell, mentres el pi, decolorat per l'aire corrosiu de la mar, constituïa una mena de rivet trencat i esqueixat aquí i allà per l'aigua. Polls i oms flanquejaven les torren- teres, malaltissos a la tardor, despulles al cor de l'hivern, revestits de vida a la primavera i a l'estiu, i eren uns confidents permanents de la vida de l'aigua, la qual en veu monòtona els contava la seva aventu- ra per la terra, la que tant pujava a l'altura dels núvols com daval- lava a les entranyes de la terra. Els raigs del sol intentaven arribar a la terra per tot arreu, a les clarianes petites i grosses; on ho aconse- guien la terra era robada per a sempre de la vista per arbusts, i herbes verdes a l'hivern, esclatant de flors de mil colors i formes a la prima- vera, grogues i ferides de mort a l'estiu i tardor. Una comunitat pocu- losa d'animals vivia i moria dins aquest espai: una vida mòvil manifes- tada en mils i mils de transformacions, tamany, formes, colors i reac- cions diferents ocupava cada un dels llocs vitals d'aquest mantell, tei- xit per la naturalesa de manera tan complexa que no hi havia indret que

se semblàs en res a cap altre. Animals de vida amfíbia es trobaven a les albuferes, torrenteres i basses; rèptils condemnats a rossegar sempre el cos per en terra la recorrien silenciosament i lenta; els mamífers dinàmics formaven una xerxa de vida variada, alegre i esquiva; però tanmateix les aus els guanyaven en color, en moviment i en sons, expressions que, disminuïdes o aturades per la fredor hivernal, eren reempreses i intensificades per l'energia vital de la primavera i estiu, que despertava a la vegada de la letargia un nombrós exèrcit d'insectes ocasionant una explosió de vida sobre l'illa que afectava l'espai en totes les dimensions. Tothom lluitava per mantenir la pròpia vida però mai no es donà un vencedor.

L'home des de feia temps també mantenia la seva vida sobre aquesta illa. Captivat per aquesta bellesa des del primer dia en què en fou conscient, no es pogué resistir a la temptació d'observar i d'interrogar-se sobre aquesta obra de la naturalesa. Aquesta actitud l'havia conduït a considerar-se un més dins aquell paradís i a acumular molts de coneixements sobre ell i la natura, que conformaren una societat humana en harmonia entre els individus i envers la naturalesa. La col.laboració, la llibertat i la supervivència racional i el més gratificant possible constituïen la base de la conducta d'aquests humans illencs i, a la vegada, havien establert una competència lògica amb els altres sers vius. El progrés fou considerable en tots els camps de l'activitat humana pacífica al llarg dels anys, tant en el de la cultura del cos, com en el del pensament, com en el del grup. Aquests humans, perquè ho havien comprès i n'havien fet la norma primera de la seva vida, sabien viure dins la gran comunitat dels sers vius perfectament ben adaptats entre tots aquests dins aquest espai.

Els pobladors d'aquesta illa admiraven del cel la volta perlada d'estrelles i entre aqueixes la lluna a la nit, i el moviment diari i canviant del sol que provocava els crepuscles meravellosos a l'albada i a l'ocàs, i també aquell horitzó circular dins la mar gran. La volta i la línia de l'horitzó determinaven els límits del seu món perceptible. Moltes preguntes s'havien fet i continuaven fent-se sobre aquests límits. A moltes havien donat resposta, però encara no els havia arribat el moment d'apropar-se a aquells límits. La vida de la seva illa els donava estímuls i intensitat per a no ambicionar un més enllà, i per altra part aquesta ambició havia d'ésser únicament científic-

ca.

Però encara no havien tengut el desig de perdre's dins l'horitzó marí quan arribà a aquesta illa, que mai no havia estat visitada per ningú, una nau...

Josep Roig Bauzà.

